

sygn. akt III A Ua 10/22

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w osobie Przewodniczącego sędziego Urszuli Iwanowskiej, po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2022 r., na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z odwołania I. R.

przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

przy udziale A. R.

o objęcie ubezpieczeniem społecznym

na skutek skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 kwietnia 2013 r., wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 584/12,

postanawia: odrzucić skargę jako nieopartą na ustawowej podstawie (art. 410 § 1 k.p.c.).

sędzia Urszula Iwanowska

sygn. akt III A Ua 10/22

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 31 grudnia 2021 r. I. R. na podstawie art. 399 § 1 k.p.c. w związku z art. 403 § 2 i art. 408 k.p.c. wiosła o wznowienie postępowania w sprawie wykluczenia jej z ubezpieczenia na okres 3 lat wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 16 kwietnia 2013 r. (sygn. akt III A Ua 584/12).

Jako podstawę złożenia skargi ubezpieczona wskazała wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 czerwca 2019 r. (sygn. akt III AUa 109/19) wydany na podstawie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2019 r. Jednocześnie ubezpieczona zaznaczyła, że w celu przywrócenia jej do ubezpieczenia zwróciła się do Rzecznika Praw Obywatelskich, który pod dwóch latach odmówił wniesienia skargi kasacyjnej.

I. R. podkreśliła, że oba wyroki jednoznacznie stwierdzają, że nie prowadziła pozarolniczej działalności gospodarczej w związku z tym wniosła o zmianę orzeczenia z dnia 16 kwietnia 2013 r., który pozbawił ją stażu pracy w wymiarze 3 lat pomimo, że faktycznie pracowała w swoim gospodarstwie rolnym, a za rok nabędzie prawa emerytalne.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu.

Instytucja wznowienia postępowania opiera się na przysługującej poza tokiem instancji skardze o presumpcję wadliwego procesu i zastąpieniu zapadłego orzeczenia orzeczeniem nowym. Nadzwyczajny charakter tego środka prawnego, skierowanego przeciwko prawomocnemu wyrokowi powoduje, że przywrócenie stanu sprzed zamknięcia ulegającemu wznowieniu postępowaniu sądowemu może nastąpić wyłącznie z powodów ściśle określonych w ustawie.

Żądania wznowienia zakończonego postępowania można skutecznie się domagać tylko w przypadku zaistnienia co najmniej jednej z enumeratywnie wymienionych w przepisach postępowania okoliczności (art. 401, 401¹, 403 k.p.c.) oraz spełnienia pozostałych wymagań formalnych (art. 407 i 409 k.p.c.).

Przy czym, w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401-404 k.p.c. nie oznacza oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, że podnoszona podstawa nie zachodzi. Taka skarga, jako nieoparta na ustawowej podstawie wznowienia podlega odrzuceniu. Ocena, czy skarga opiera się o ustawową podstawę wznowienia, nie ogranicza się tylko do badania, czy okoliczności wskazane przez skarżącego dają się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, lecz obejmuje badanie i ustalenie, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2014 r., I PZ 13/14, LEX nr 1500662 i z dnia 10 listopada 2010 r., II UZ 29/10, LEX nr 707895 oraz z dnia 15 stycznia 2019 r., II UZ 35/18, LEX nr 2607214).

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich faktów lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Zawarte w art. 403 § 2 k.p.c. stwierdzenie, że można żądać wznowienia w razie wykrycia prawomocnego wyroku dotyczącego tego samego stosunku prawnego, oznacza, że wyrok ten musi zostać wydany i uprawomocnić się przed zakończeniem postępowania, które ma zostać wznowione (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 grudnia 2009 r., II PZ 24/09, LEX nr 5778366 i z dnia 25 kwietnia 2008 r., I PZ 3/08, OSNP 2009/15-16/205 oraz postanowienie z dnia 20 sierpnia 2020 r., III PZ 1/20, LEX nr 3049212). Jednocześnie sformułowanie „wykrycie prawomocnego wyroku” oznacza, że nie mógł być on stronie znany w toku wcześniejszego postępowania.

Natomiast w myśl art. 410 § 1 k.p.c., sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Wstępne badanie skargi o wznowienie postępowania przez sąd na posiedzeniu niejawnym dokonywane jest, stosownie do art. 410 § 1 k.p.c., w trzech płaszczyznach: terminowości wniesienia skargi, dopuszczalności skargi, oparcia skargi na ustawowej podstawie.

Niespełnienie któregokolwiek z tych wymagań prowadzi do odrzucenia skargi. W wyniku przeprowadzonej kontroli wstępnej skarga ulega odrzuceniu nie tylko wtedy, gdy powołana w niej podstawa wznowienia została sformułowana w sposób nieodpowiadający ustawie, lecz także wtedy, gdy przytoczone w niej okoliczności dają się wprawdzie podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, jednak w rzeczywistości podstawa ta nie występuje.

Przenosząc powyższe rozważania na płaszczyznę analizy postępowania sądowego, objętego skargą o wznowienie, należy podnieść, że Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2013 r., w sprawie o sygn. akt III A Ua 584/12, oddalił apelację ubezpieczonej, podzielając tym samym stanowisko Sąd Okręgowego w Szczecinie w sprawie o sygn. akt VII U 462/11. Stronami tego postępowania była I. R., jej mąż A. R. jako zainteresowany oraz Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego bezsporną była okoliczność ustania ubezpieczenia społecznego rolników dla I. R. od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2008 r. oraz od 1 stycznia 2010 r. do 29 grudnia 2010 r. wobec nieprzedłożenia przez ubezpieczoną zaświadczenia właściwego organu podatkowego o wysokości należnego podatku za lata 2006-2008 oraz niepoinformowania KRUS o rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej.

Natomiast w dniu 18 czerwca 2019 r. Sąd Apelacyjny wydał wyrok w sprawie o sygn. akt III AUa 109/19 (w odpowiedzi na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2019 r. - w sprawie o objęcie ubezpieczeniem społecznym, której stroną była I. R. i Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.), które to orzeczenie skarżąca wskazuje jako podstawę skargi o wznowienie postępowania. W powyższym orzeczeniu, Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i ustalił, że I. R. nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2008 r. oraz od 1 stycznia 2010 r. do 29 października 2010 r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

W świetle przytoczonych powyżej okoliczności, wskazać należy, że skarżąca oparła swoje żądanie wznowienia postępowania w przedmiotowej sprawie na okoliczności wydania przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyroku z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie o sygn. akt III AUa 109/19 oraz wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2019 r. Wskazana przez ubezpieczoną przesłanka nie stanowi powołanej podstawy wznowienia postępowania, wynikającej z art. 403 § 2 k.p.c. Wznowienie postępowania na tej podstawie wymaga, aby wyrok stanowiący podstawę wznowienia postępowania został później wykryty, to znaczy po zakończeniu toczącego się w sprawie postępowania (czyli w niniejszej sprawie po dniu 16 kwietnia 2013 r.), lecz został wydany i musiał uprawomocnić się przed zakończeniem postępowania w sprawie objętej skargą o wznowienie (czyli przed dniem 16 kwietnia 2013 r.), co z kolei oznacza, że wyrok taki musiał funkcjonować w obrocie prawnym w czasie postępowania, którego skarga dotyczy. Zatem wyrok, który mógłby być podstawą wznowienia postępowania w sprawie III A Ua 584/12 musiałby zapaść przed dniem 16 kwietnia 2013 r., kiedy Sąd Apelacyjny prawomocnie zakończył tę sprawę. Zatem powołanie się na wyrok z dnia 13 lutego 2019 r. i z dnia 18 czerwca 2019 r. w tej sprawie nie spełnia ustawowej podstawy do wznowienia postępowania.

Jednocześnie należy wyjaśnić, że skarga o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem pozwalającym na wzruszenie prawomocnych orzeczeń sądowych, dlatego powinna podlegać szczególnym rygorom, zarówno w zakresie formy, jak i treści (zawartości). Podkreślić przy tym trzeba, że w orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że skarga o wznowienie postępowania nie jest narzędziem służącym zapewnianiu jednolitości orzeczeń, nawet w sprawach o roszczenia oparte na jednakowych podstawach faktycznych i prawnych. Sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający art. 403 § 2 k.p.c. nie oznacza a priori, że skarga opiera się na ustawowej podstawie, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, że podnoszona podstawa nie zachodzi. Zadaniem sądu, który ocenia, czy skarga o wznowienie postępowania jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia (art. 410 § 1 k.p.c.), polega na tym, że ma on zweryfikować, czy podana w skardze podstawa jest w ogóle przewidziana, i czy powołane przez skarżącego okoliczności faktyczne kwalifikują się w sposób abstrakcyjny pod którąkolwiek z podstaw przewidzianych w ustawie, to jest czy wypełniają hipotezę którejkolwiek z norm opisujących ustawowe znamiona podstawy wznowienia, sąd bierze pod uwagę jedynie treść twierdzeń faktycznych, co oznacza, że sąd sprawdza, czy mógłby dokonać ich subsumpcji pod hipotezę którejkolwiek z przewidzianych w ustawie podstaw wznowienia, co wiąże się z istoty rzeczy z koniecznością dokonania wykładni hipotezy norm opisujących ustawowe podstawy wznowienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2019 r., III UZ 18/19, LEX nr 2692743).

Ponieważ wyroki, na które powołuje się skarżąca jako na podstawę wznowienia zapadły w dniu 13 lutego 2019 r. i w dniu 18 czerwca 2019 r., a skarga dotyczy postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2013 r., to zachodzi brak ustawowej podstawy do wznowienia postępowania w sprawie III A Ua 584/12.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 410 § 1 k.p.c., wobec uznania, że skarga o wznowienie postępowania nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia, orzekł o jej odrzuceniu.

sędzia Urszula Iwanowska